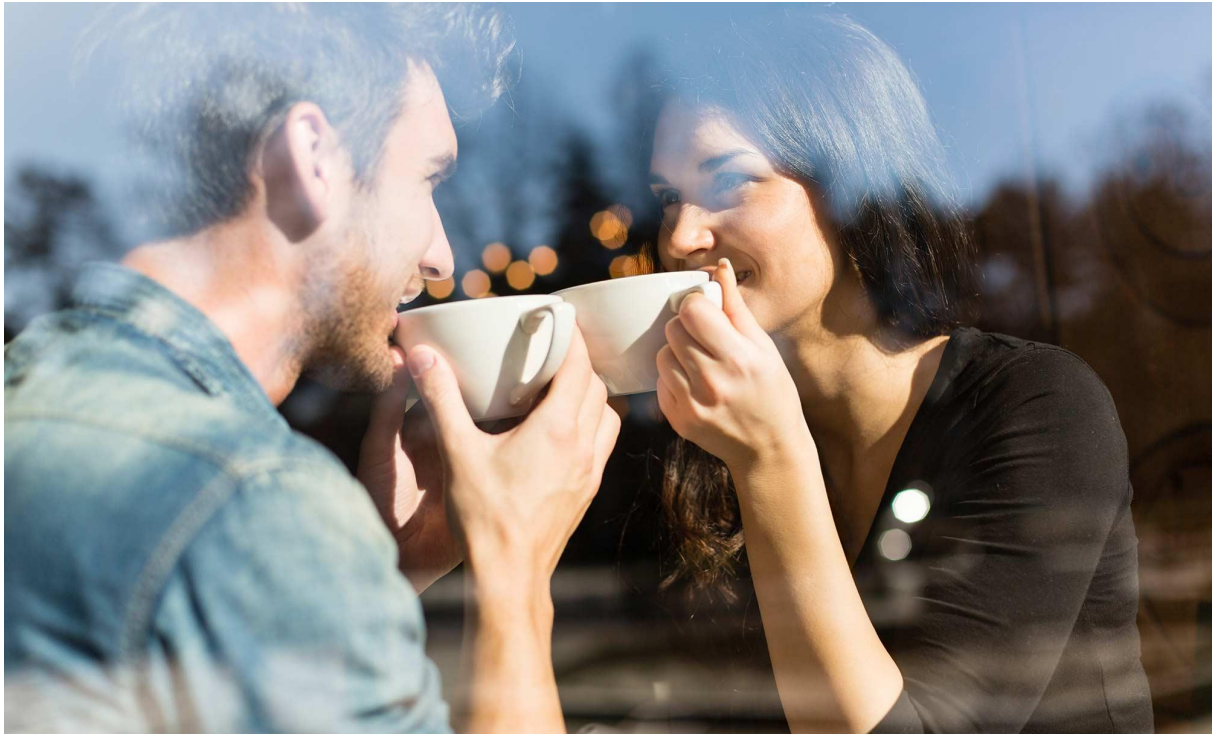

HOMMIKUTERVITUS VERANDAL

Sissejuhatus

Selliste ala planeerides tuleb küsida kolme peamist küsimust:

Millises linnas me ise tahaksime elada? Vastuseks on enamasti, et elu kesklinna läheduses, tiheda hoonestusega piirkonnas, kuid olulise tähtsusega on ka rekreatsioonialade ja parkide-haljasalade lähedus, ühendus linnaga nii jalgratta kui autoga.

Millised on head näited, millest õppida? Vanalinn (äärealad, kus vähem mürgeldamist): Karlova: Supilinn, Toometaguse, Tähtvere, aga uuematest näidetest ka Kummeli ja Tulbi elurajoonid. Osaliselt võibolla ka Taksopargi arendus (terrassidega korterid). Meeldivad elurajoonid on tihtipeale ajalooga asumid, kus fookus ei ole vaid parkimiskohtade planeerimisel, ning kus on mingi looduslik või loodud väärtus, nagu mets, jõgi, privaatne aed või park või millel on loomuomane ajalooline mitmekesisus.

Kas sellise linnaosa (kus ise sooviks elada) nullist loomine on üldse võimalik? Linnade loomulikud arengud on pikad protsessid. Tervete linnaosade korruga välja ehitamine on praktika, mis ühest küljest võimaldab kohale korruga elu sisse puhuda. Teisalt sisaldub selles konfliktioht. Elamise ruumid tahavad harjumist ja n-ö oma käe järgi seadmist. Ühekorruga valmis tehtud linnaruum on steriilne ja tehaslik, sest suure mahu puhul ei ole olnud võimalik tulevaste elanike erisusi (keda on ka ju sadades) arvesse võtta. Võetakse keskmine. Aga keskmisi inimesi ei ole, igaüks on ikka oma ja oma lähedaste maailma keskpunkt. Milline võiks olla lahendus, mis kõiki kõnetab? Arvame, et selleks on KAASAMINE.

KONTSEPTSIOON

Uute elamurajoonide struktuur enamasti ei mahu 60-40 reegli sisse. Sellisel puhul moodustaks 60% kogu territooriumist hooned ja kõvakatted, 40% jääks katetest vabaks, haljastusele. Kogu tegevuste planeerimisel keskendutakse suurele skaalale, laiale pintsile. Päriselus aga märkame enamasti oma koduümbruses jalutades ja liikudes hoopis väiksemat mastaapi: silmade kõrgusel, jala ees, nurga taga. Need on hoomatavad kohad ja suurused-kõrgused, mida pilk püüab ja millega on hea suhestuda nii lapsel kui täiskasvanud. Haljastuse kavandamisel lähtutakse samamoodi suurtest pindadest - puudele-põõsastele jäetavad istutusala on normeeritud ja kui täpne ruutmeetrite arv välja ei tule, loobutakse neist. Looduses on aga iga pragu ja tühimik kasutuses. Taimed on väga paindlikud ning suudavad ka väga väikeses kohas hakkama saada. Ja efekt, mida see pealtnäha olematust kohast välja sirutav tutt pakub, on väga suur. Ja kui selliseid on palju, siis on üldmulje ja sellest johtuv meeleolu hoopis teine.

Töö pakub kaasaegseid hooned, parklaid ja platse, mis on kokku õmmeldud pisikeste roheruumide pooleldi nähtamatu koega. Hoonete ümbrused on kureeritud erinevas privaatsus astmes ruumidega, millede sees ja vahel kulgeb pragude, servade jm ülejääkide rikkalik süsteem, mis pakub lisaks muule haljastusele kasvu- ja elupaiku paljudele erinevatele liikidele, luues samas inimese jaoks üldist rohefooni ning rikkaliku vaatlusobjekti.

Projekteerimise etapis tasuks tingimata kaaluda tulevaste elanike kaasamist väliruumis tehtavate otsuste langetamisse. Korteriid müüakse ammu enne väliruumi valmimist, seega on elanikud teada. Hoonegruppide kaupa korraldatavad mõttetalgud, kus kõigil võimalik sõna sekka öelda, on kasulikud mitmes mõttes. Esiteks tutvuvad tulevased naabrid üksteisega varakult ning see aitab kogukonnal ja naabruskondadel varakult kujunema hakata. Teiseks suhtuvad inimesed väliruumi, mille kujundamisel on ise kaasa löödud, kordades suurema omanikutundega, hoiavad ja hoolivad sellest rohkem ning tugeneb sotsiaalne kontroll. Kolmandaks saab sel moel kujundada väliruumi, kus on inimeste tegelike soovide ja vajadustega arvestatud, mis tähendab, et ruumi hakatakse hiljem kasutama. Mõistagi on üldine väliruumiline lahendus maastikuarhitide ja arhitektide poolt ette antud ja nende kureerimisel toimuksid ka töötoad elanikega. Kuid ka väikesed ja pealtnäha tähtsusetud

muutused võivad ruumilist olukorda tugevalt kellegi jaoks positiivses suunas mõjutada, rääkimata suurte vigade, mida hiljem kulukalt ümber teha, ennetamisest. Seega on elanike varajane kaasamine kõigile kasulik.

LAHENDUS

Üldise printsiibina on kogu parkimine viidud hoonegruppide perimeetritesse, luues sel moel hoonete vahele autovaba ruumi - inimeste vaba olemise ja liikumise ruumi. Hooned on grupeeritud vastavalt erinevatele tüpoloogiatele, mitmekesisistades ehitatud keskkonna ilmet ja arhitektuurilist mõju.

HOONESTUS

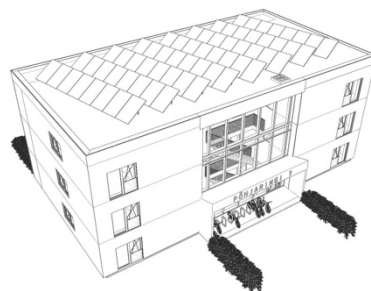
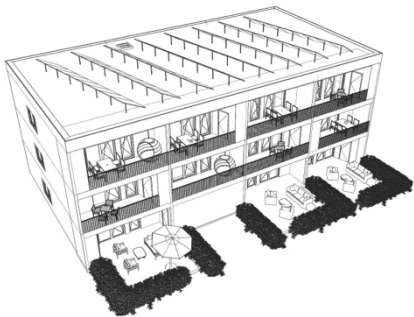
MAJATÜÜBID

1. ja 2. Kvartal. Privaatsete hoovidega Toometaguse moodi piirkond.

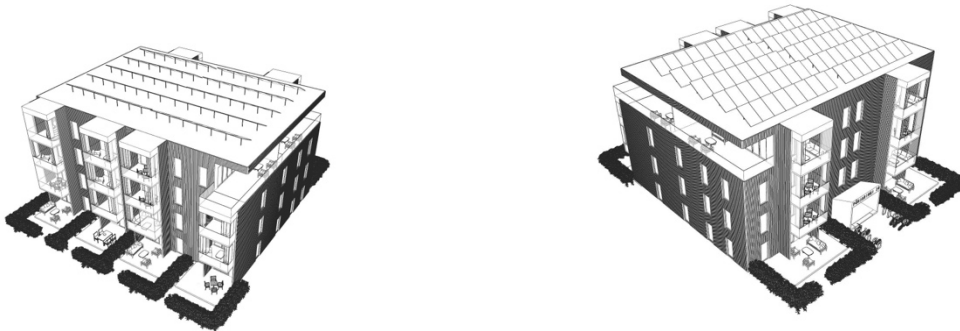
Selles piirkonnas asub lahendus julgelt vastu modernistliku linnaplaneerimise tavale, kus iga hoone ümber on ühiskasutatav ja tihti ei kellegi omana mõjuv ala. Perimetraalse hoonestusega kahte kvartalit jaotavad vaid elanikele ja sõpradele avatud hekkidega piiratud hoovid, mille südames on neljaks krundi vahel võrdselt jaotatud grillimaja. Elanikud saavad oma hoovis mõnusalt toimetada, lapsed hoovi peale lahti lasta, ise seal kõrval sõpradega grillides. Ühe kvartali majad on heledad, teised tumedad. Hoone sissepääsud markeeritakse erineva materjali- ja värvikasutusega, nii et sõprade ja sugulaste juhatamine soolaleivapeole on väga lihtne. Hooned selles kvartalis võivad osaliselt olla ka kolmekorruselised.

Kahe kvartali vahele on planeeritud ka ühiskasutuses taskupark, mille selgrooks on Tartu kesklinna juhataav kergliiklustee.

3. Kvartal. Läänevalgusele avatud läbi maja korterid.

Tulevase ehituskaupade kaupluse poole jääval küljel on kvartal, mis koosneb piki veidi pikemaks venitatud ringi paigutatud kolmekorruselistest kortermajadest. Peaaegu kõik korterid on paigutatud läbi maja. Hoonete lääne- või lõunapoolsele küljele annab näo rõdudevöö. Magamistoad jäävad hoone idapoolsele küljele, tulevade ehituskaupade kaupluse poole. Elutubade ette esimesele korrusele on planeeritud väikesed privaatsed hekkidega piiratud aiad. Selle kvartali keskmine osa on kujundatud ühiskasutatava mängualana. Hoone katused koguvad energiat. Selles majas on 11 korterit. Hooned on projekteeritud vaheliti hele-tume-hele-tume põhimõttel, aga sissepääsude varikatused ning rõdud on iga maja puhul erineva värvi- ja materjali kasutusega, nii et õige maja leidmine on lihtne ka esimest korda kvartali elanikku küllastavale inimesele. Mängulisuse huvides on võimalik mõned mahud projekteerida ka neljakorruselistena.

4. Kvartal verandadega.

Kõige enam ehitusmahtu on paigutatud kvartali läänepoolsele küljele. Need korterelamud asuvad kontsentriselt ümber ühise suurema hooviala ja mänguplatsi, kuhu mahuvad ka spordiplatsid kõikidele vanusegruppidele. Hooned on teadlikult planeeritud mahult suurte risttahukadena, millel on ka oma eelis-selline hoone maht on väga energiasäästlik. Inimväärselt mõnus elukeskkond luuakse siin hoone mahust välja ulatuvate 10m² suuruste avarate verandadega, mis annab elutoale kevadel, suvel ja sügisel omamoodi pikenduse. Esimese korruse korterite ette luuakse privaatsed väikesed hekkidega piiratud aiad. Viimasel korruse kahe korteri asukatel on kasutada eriti suured luksuslikumate vaadetega terrassid. Hoone katused koguvad energiat. Et anda kvartalile enam iseloomu, võib mõned mahud projekteerida ka kolme korruselisena. Selle kvartali hoonestus on planeeritud heledates toonides, hoone sissepääs, verandad ja terrassid on markeeritud iga maja puhul erineva materjaliga.

VÄLIRUUM

AVALIK RUUM

Hoonete vaheline ruum jaotub erinevate ruumiliste võtete abil (hekid, teed, suunatud vaated) avaliku, poolprivaatse ja privaatse iseloomuga ruumiks. Hoovides ja avalikus pargis liikujatele on selge, millise privaatruumiga on tegemist. Selliselt on igal ruumil oma kindel “peremees”, tekib omanikutunne ja teatakse piire. Privaatsetele terrassidele on asja ainult pererahval, hoonegruppide hoovid on vastavate majade elanikele ja pargialad kõigile soovijatele.

PARKIMINE=MIKROPARGID

Jalgrataste ajutine parkimine on lahendatud kvartalis 3 ja 4 sissepääsude juures kõrgete rattahoidmispostidega. Lisaks on kvartalis 3 ette nähtud 2 rattamaja ning kvartalis 4 rattamaja (kergliiklusteede kõrval).

Autode parkimiskohti on hetkel arvestatud 1,2 autokohta korteri jaoks.

Kogu parkla on liigendatud kasvuhoonete, päikesepatareide, paviljonide, peenarde ja istutusaladega. Mikroparkide mõõt on sama mis parkimiskohal; lisaks eelpool nimetatud funktsioonidele võib neid hiljem juurde mõelda ja luua. Taoliste mikroparkidega rikastatud parklad ei mõju monoliitsete asfaltväljadena ning muudavad ruumi oluliselt sõbralikumaks. Lisaks tekitavad need parklatesse lisaaktiivsust, mida saab ajal, mil parklad on tühjad, rakendada ruumi ristkasutamisel: asfalt võimaldab

rattasõitu, pallimänge, asfaldijoonistusi- ja mängu, saab korraldada pop-up turge paviljonides vms. Ja ka ilma igasuguste aktiivsete tegevusteta annab ka sellises mahus hajus haljastus üldisele ruumimuljele väga palju juurde.

Kasvuhoonete, paviljonide ees on parklas asfaldi asemel killustik. See on sõidetav, kuid mõjub samas pehmemalt ja vähendab jällegi muljet valdavast monotoonsest pinnast; lisaks vähendab ka kuumasaare efekti ning muudab kasutajasõbralikumaks.

PIIRDED

Alal kasutatakse palju rohetarasid - nii püगतud kui vabakujulisi hekke ning elavseinu ronitaimedega. Väikese skaala põhimõtetele vastavalt kasutatakse kõikvõimalikke kasvukohti.

KRAAVIPARK

Suur kraav piirab kogu elamuala, moodustades lineaarse pargi. Kraav kogub ja kasutab suurt osa kogu ala sademevett. Vett ei juhita kanalisatsiooni, vaid see koguneb kraavi ja toidab sealseid taimi. Võimaliku liigvee puhuks on ülevool, kust suunatakse liigvesi vajadusel torustikku.

Kraavi kallast on ruumiliselt liigendatud, loodud on ligipääsud ja kaldal liikumise võimalus, sillakesed ja platvormid. Kaldal on pinke ja platvorme puhkamiseks ning mõned trepid, et pääseda veega kontakti. Taimestik on looduslik ja hooldusvaba.

Nr	Kortereid	2 toalised	3 toalised	4 toalised
Krunt 1	12	-	12	-
Krunt 2	12	-	12	-
Krunt 3	8	-	8	-
Krunt 4	8	-	8	-
Krunt 5	8	-	8	-
Krunt 6	12	-	12	-
Krunt 7	12	-	12	-
Krunt 8	8	-	8	-
Krunt 9	44	20	24	-
Krunt 10	44	20	24	-
Krunt 11	46	16	16	14
Krunt 12	69	24	24	21
Krunt 13	69	24	24	21
Kokku	352	104	192	56
Protsentuaalselt		0,30	0,55	0,16

Nr	Krundi pind	Ehitistealune pind	Täisehituse %
Krunt 1	2994	656,9	21,9%
Krunt 2	2882	656,9	22,8%
Krunt 3	2140	437,9	20,5%
Krunt 4	1848	437,9	23,7%
Krunt 5	2004	437,9	21,9%
Krunt 6	2735	656,9	24,0%
Krunt 7	3404	656,9	19,3%
Krunt 8	1705	437,9	25,7%
Krunt 9	6237	1368	21,9%
Krunt 10	8450	1368	16,2%
Krunt 11	5532	993	18,0%
Krunt 12	7681	1489,5	19,4%
Krunt 13	6015	1489,5	24,8%
Kokku:	53627	11087,2	21,5%